EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.8.2020
COM(2020) 468 final

2020/0221 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se Lotyšsku poskytuje dočasná podpora podle nařízení Rady (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Nařízení Rady (EU) 2020/672 (dále jen „nařízení SURE“) stanoví právní rámec pro poskytování finanční pomoci Unie členským státům, které zažívají nebo jimž hrozí vážné narušení ekonomiky v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19. Podpora v rámci nástroje SURE slouží především k financování režimů zkrácené pracovní doby nebo podobných opatření, jejichž cílem je ochránit zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné, a tím snížit výskyt nezaměstnanosti a ztrátu příjmů, jakož i doplňkově k financování některých opatření souvisejících se zdravím, a to zejména na pracovišti.

Dne 7. srpna 2020 Lotyšsko požádalo o finanční pomoc Unie podle nařízení SURE. V souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení SURE Komise konzultovala lotyšské orgány, aby ověřila náhlý a prudký nárůst skutečných a plánovaných výdajů v důsledku pandemie COVID-19, který přímo souvisí s programem náhrad pro pracovníky s překážkami v práci a s ním souvisejícími výdaji (příspěvek za dobu přerušení činnosti a přídavek na děti pro pracovníky), s programem mzdových dotací pro vývozní odvětví průmyslu, s platbami mzdové podpory pro zdravotníky a pracovníky v odvětví kultury, jakož i s výdaji souvisejícími se zdravím v podobě výdajů na osobní ochranné prostředky a dávky v nemoci v souvislosti s onemocněním COVID-19. Konkrétně jde o tyto programy:

1) Program náhrad pro pracovníky s překážkami v práci. Tento program vyplácí mzdy zaměstnancům společností v soukromém sektoru, kterým bylo nařízeno nucené volno. Kryje 50 až 75 % platu zaměstnanců v závislosti na velikosti podniku, přičemž je stanovena horní hranice ve výši 700 EUR na zaměstnance měsíčně. K programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci je přidružen související program příspěvků za dobu přerušení činnosti a přídavků na děti pro pracovníky. Program příspěvků za dobu přerušení činnosti poskytuje minimální dávku zaměstnancům, kterým bylo nařízeno nucené volno, nebo osobám samostatně výdělečně činným, kteří z důvodu nesouvisejících s daným zaměstnancem buď nesplňují podmínky pro podporu v rámci programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci, nebo jim je z tohoto programu vypláceno méně než 180 EUR. Dávka zajišťuje poskytování podpory v minimální výši, což zabezpečuje, aby všichni zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné obdrželi dávku ve výši nejméně 180 EUR měsíčně. Program přídavků na děti poskytuje dodatečnou podporu zaměstnancům, kterým bylo nařízeno nucené volno a kteří mají vyživované děti.

2) Program mzdových dotací pro odvětví cestovního ruchu a vývozu, který je pokračováním programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci, zaměřeným konkrétně na odvětví cestovního ruchu a vývozní odvětví. Podmínkou opatření je, aby příjemce prokázal, že finanční prostředky budou použity pro krytí platových nákladů.

3) Dva programy plateb mzdové podpory cílené na zdravotníky a pracovníky v odvětví kultury. Platby mzdové podpory poskytují granty odvětvím zdravotnictví a kultury za účelem podpory výplat mezd po dobu nuceného volna. Oba programy jsou podmíněny tím, že granty budou použity na krytí platových nákladů.

4) Se zdravím související výdaje na osobní ochranné prostředky a ostatní zdravotnické potřeby pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců veřejného sektoru, zejména pracovníků ve zdravotnictví.

5) Dávky nemocenského pojištění v souvislosti s onemocněním COVID-19, jejichž prostřednictvím veřejná správa vyplácela podporu v nemoci osobám, které nemohly pracovat kvůli povinnosti zůstat v izolaci nebo karanténě. Obvykle by část nemocenské dávky musel vyplatit zaměstnavatel, zatímco v rámci tohoto programu hradil všechny náklady stát.

Lotyšsko poskytlo Komisi veškeré příslušné informace.

S přihlédnutím k dostupným důkazům Komise navrhuje Radě, aby přijala prováděcí rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci Lotyšsku podle nařízení SURE na podporu výše uvedených opatření.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Tento návrh je plně v souladu s nařízením Rady (EU) 2020/672, na jehož základě se předkládá.

Tento návrh doplňuje další nástroj práva Unie, jehož účelem je poskytovat podporu členským státům v případě mimořádných událostí, a sice nařízení Rady (ES) č. 2012/2002 ze dne 11. listopadu 2002 o zřízení Fondu solidarity Evropské unie (EUSF) (dále jen „nařízení (ES) č. 2012/2002“). Dne 30. března bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/461, které uvedený nástroj mění za účelem rozšíření jeho oblasti působnosti tak, aby zahrnovala i případy závažného ohrožení veřejného zdraví, a vymezení konkrétních opatření způsobilých pro financování.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Návrh je součástí řady opatření vypracovaných v reakci na současnou pandemii COVID-19, jako je například investiční iniciativa pro reakci na koronavirus, a doplňuje další nástroje, které podporují zaměstnanost, jako je Evropský sociální fond a Evropský fond pro strategické investice (EFSI) nebo Program InvestEU. Vzhledem k tomu, že tento návrh využívá k podpoře členských států v tomto konkrétním případě spojeném s rozšířením onemocnění COVID-19 výpůjčky a úvěry, představuje druhou obrannou linii k financování režimů zkrácené pracovní doby a podobných opatření, která pomáhá chránit pracovní místa, a tím zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné proti riziku ztráty zaměstnání.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Právním základem tohoto nástroje je nařízení Rady (EU) 2020/672.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Tento návrh vychází z žádosti členského státu a projevuje evropskou solidaritu poskytnutím finanční pomoci Unie v podobě dočasných půjček členskému státu, který je zasažen rozšířením onemocnění COVID-19. Uvedená finanční pomoc představuje druhou obrannou linii, která dočasně podpoří zvýšené veřejné výdaje vládních institucí určené na režimy zkrácené pracovní doby a podobná opatření, s jejichž pomocí budou moci chránit pracovní místa, a tím zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné proti riziku ztráty zaměstnání a ztráty příjmu.

Tato podpora pomůže postiženým obyvatelům a přispěje ke zmírnění přímého sociálního a hospodářského dopadu, který tato krize související s pandemií COVID-19 způsobila.

- **Proporcionalita**

Návrh je v souladu se zásadou proporcionality. Nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů daného nástroje.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ EX POST, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Vzhledem k tomu, že je naléhavě nutné připravit návrh tak, aby jej mohla Rada přijmout včas, nebylo možné provést konzultaci se zúčastněnými stranami.

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k naléhavé povaze návrhu nebylo posouzení dopadů provedeno.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Komise by měla mít možnost sjednávat na finančních trzích výpůjčky a ty následně dále poskytnout členskému státu, který požádá o finanční pomoc v rámci nástroje SURE.

Kromě poskytnutí záruk členskými státy jsou do daného rámce zabudovány další ochranné prvky zajišťující finanční spolehlivost systému:

- důkladný a konzervativní přístup k finančnímu řízení,
- struktura úvěrového portfolia, která omezuje riziko koncentrace, roční expozici a nadměrnou expozici vůči jednotlivým členským státům a zároveň zajišťuje, aby bylo možné poskytnout nejpotřebnějším členským státům dostatečné prostředky, a
- možnosti refinancování dluhu.

2020/0221 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se Lotyšsku poskytuje dočasná podpora podle nařízení Rady (EU) 2020/672 na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Rady (EU) 2020/672 ze dne 19. května 2020 o zřízení evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19[1], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 7. srpna 2020 Lotyšsko požádalo Unii o finanční pomoc, která by doplnila jeho vnitrostátní úsilí při řešení dopadu rozšíření onemocnění COVID-19 a jeho socioekonomických důsledků pro pracovníky.

(2) Předpokládá se, že rozšíření onemocnění COVID-19 a mimořádná opatření, která Lotyšsko provedlo s cílem omezit výskyt onemocnění a jeho socioekonomické a zdravotní důsledky, budou mít dramatický dopad na veřejné finance. Podle prognózy Komise z jara 2020 mělo Lotyšsko ke konci roku 2020 vykazovat schodek veřejných financí a veřejný dluh ve výši 7,3 %, resp. 43,1 % hrubého domácího produktu (HDP). Podle předběžné prognózy Komise z léta 2020 se předpokládá, že se HDP Lotyšska v roce 2020 sníží o 7 %.

(3) Rozšíření onemocnění COVID-19 v Lotyšsku imobilizovalo značnou část pracovní síly. To vedlo k náhlému a prudkému nárůstu veřejných výdajů v Lotyšsku, který souvisel s programem náhrad pro pracovníky s překážkami v práci a s ním souvisejícími výdaji (příspěvek za dobu přerušení činnosti a přídavek na děti pro pracovníky), s programem mzdových dotací pro vývozní odvětví průmyslu, s platbami mzdové podpory pro zdravotníky a pracovníky v odvětví kultury, jakož i s výdaji souvisejícími se zdravím v podobě výdajů na osobní ochranné prostředky a dávky v nemoci v souvislosti s onemocněním COVID-19, jak uvádí 4. až 7. bod odůvodnění.

(4) „Nařízení č. 179 (přijato dne 31. března 2020), předpisy k příspěvku za dobu trvání překážek v práci pro osoby samostatně výdělečně činné, které jsou postiženy šířením onemocnění COVID-19“ a „nařízení č. 165 (přijato dne 26. března 2020), předpisy týkající se zaměstnavatelů postižených krizí vyvolanou onemocněním COVID-19, kteří mají nárok na příspěvek za dobu trvání překážek v práci a na rozdělení platby za pozdní úhradu daně do splátek nebo na odklad platby až na dobu tří let“, jak je uvádí žádost Lotyšska ze dne 7. srpna 2020, zavedla program náhrad pro pracovníky

[1] Úř. věst. L 159, 20.5.2020, s. 1.

s překážkami v práci. Tento program vyplácí mzdy zaměstnancům společností v soukromém sektoru, kterým bylo nařízeno nucené volno. Kryje 50 až 75 % platu zaměstnanců v závislosti na velikosti podniku, přičemž je stanovena horní hranice ve výši 700 EUR na zaměstnance měsíčně. K programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci je přidružen související program příspěvků za dobu přerušení činnosti a přídavků na děti pro pracovníky. Na základě nařízení vlády č. 236 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro vnitrostátní mimořádné situace'", jak je uvádí žádost Lotyšska ze dne 7. srpna 2020, poskytuje program příspěvků za dobu přerušení činnosti minimální dávku zaměstnancům, kterým bylo nařízeno nucené volno, nebo osobám samostatně výdělečně činným, kteří z důvodu nesouvisejících s daným zaměstnancem buď nesplňují podmínky pro podporu v rámci programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci, nebo jim je z tohoto programu vypláceno méně než 180 EUR. Dávka zajišťuje poskytování podpory v minimální výši, což zabezpečuje, aby všichni zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné obdrželi dávku ve výši nejméně 180 EUR měsíčně. Program přídavků na děti poskytuje dodatečnou podporu zaměstnancům, kterým bylo nařízeno nucené volno, přičemž mají vyživované děti. Opatření lze považovat za opatření podobné režimům zkrácené pracovní doby podle nařízení (EU) 2020/672, neboť poskytuje podporu příjmu zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, která pomůže s hrazením nákladů na péči o děti v době uzavření škol, a proto pomáhá rodičům pokračovat v práci a předchází ohrožení pracovního poměru.

(5) „Informační zpráva o opatřeních k překonání krize COVID-19 a k hospodářskému oživení" stanovila program mzdových dotací pro odvětví cestovního ruchu a vývozu, který je pokračováním programu náhrad pro pracovníky s překážkami v práci, zaměřeným konkrétně na odvětví cestovního ruchu a vývozní odvětví. Podmínkou opatření je, aby příjemce prokázal, že finanční prostředky budou použity pro krytí platových nákladů.

(6) Orgány veřejné správy zavedly dva programy plateb mzdové podpory cílené na zdravotníky a pracovníky v odvětví kultury. Na základě „zákona o opatřeních k předcházení a zamezení hrozbě pro stát a jejím dopadům v důsledku šíření onemocnění COVID-19", resp. „zákona o zamezení důsledkům šíření nákazy COVID-19" a nařízení vlády č. 303 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro nepředvídané události'", jak je uvádí žádost Lotyšska ze dne 7. srpna 2020, platby mzdové podpory poskytují granty odvětvím zdravotnictví a kultury za účelem podpory výplat mezd po dobu nuceného volna. Oba programy jsou podmíněny tím, že granty budou použity na krytí platových nákladů.

(7) A konečně také Lotyšsko zavedlo dvě opatření související se zdravím. Na základě nařízení vlády č. 79, 118 a 220 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro mimořádné situace'", jak je uvádí žádost Lotyšska ze dne 7. srpna 2020, orgány veřejné správy zvýšily se zdravím související výdaje na osobní ochranné prostředky a ostatní zdravotnické potřeby pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců veřejného sektoru, zejména pracovníků ve zdravotnictví. Kromě toho na základě „nařízení vlády č. 380 ze dne 9. 6. 2020, ‚předpisů ke zdrojům pro zajištění epidemiologické bezpečnosti nezbytné pro instituce zapsané v seznamu prioritních institucí a potřeb'", jak je uvádí žádost Lotyšska ze dne 7. srpna 2020, orgány veřejné správy vyplatily dávky nemocenského pojištění v souvislosti s onemocněním COVID-19, jejichž prostřednictvím veřejná správa vyplácela podporu v nemoci osobám, které nemohly pracovat kvůli povinnosti zůstat v izolaci nebo

karanténě. Obvykle by část nemocenské dávky musel vyplatit zaměstnavatel, zatímco v rámci tohoto programu hradil všechny náklady stát.

(8) Lotyšsko splňuje podmínky pro žádost o finanční pomoc, které stanoví článek 3 nařízení (EU) 2020/672. Lotyšsko předložilo Komisi příslušné důkazy, že skutečné a plánované veřejné výdaje od 1. února 2020 vzrostly o 212 808 280 EUR z důvodu zvýšené částky přímo související s programem náhrad pro pracovníky s překážkami v práci a souvisejícími programy podpory, s programem mzdových dotací pro vývozní odvětví průmyslu, zdravotníky a odvětví kultury. Tato částka představuje náhlý a prudký nárůst, neboť nová opatření se týkají významné části podniků a pracovní síly v Lotyšsku. Lotyšsko hodlá pokrýt 20 108 280 EUR ze zvýšené částky výdajů vlastním financováním.

(9) Komise Lotyšsko konzultovala a ověřila náhlý a prudký nárůst skutečných a plánovaných veřejných výdajů přímo související s režimy zkrácené pracovní doby a podobnými opatřeními, jakož i využití příslušných opatření souvisejících se zdravím v návaznosti na šíření onemocnění COVID-19, jak je uvádí žádost ze dne 7. srpna 2020, v souladu s článkem 6 nařízení Komise (EU) 2020/672.

(10) Měla by být tudíž poskytnuta finanční pomoc s cílem pomoci Lotyšsku řešit socioekonomické dopady vážného narušení ekonomiky způsobeného rozšířením onemocnění COVID-19.

(11) Toto rozhodnutí by nemělo předjímat výsledek případných řízení o narušení fungování vnitřního trhu, která mohou proběhnout, a to zejména na základě článků 107 a 108 SFEU. Nemělo by rovněž zprošťovat členské státy povinnosti oznamovat Komisi záměry poskytnout státní podporu podle článku 108 SFEU.

(12) Lotyšsko by mělo Komisi pravidelně informovat o provádění plánovaných veřejných výdajů, aby mohla Komise posoudit rozsah, v němž Lotyšsko tyto výdaje provedlo.

(13) Rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci je přijato se zohledněním stávajících a očekávaných potřeb Lotyšska, jakož i žádostí o finanční pomoc podle nařízení (EU) 2020/672, které již podaly nebo plánují podat další členské státy, přičemž byly uplatněny zásady rovného zacházení, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Lotyšsko splňuje podmínky stanovené v článku 3 nařízení (EU) 2020/672.

Článek 2

1. Unie poskytne Lotyšsku půjčku v maximální výši 192 700 000 EUR. Půjčka má průměrnou dobu splatnosti nejvýše patnáct let.

2. Období dostupnosti pro finanční pomoc poskytnutou tímto rozhodnutím činí osmnáct měsíců počínaje prvním dnem po vstupu tohoto rozhodnutí v platnost.

3. Komise poskytne Lotyšsku finanční pomoc Unie v nejvýše osmi splátkách. Splátka může být vyplacena v jedné nebo více tranších. Splatnost tranší v rámci první splátky může být delší než maximální průměrná splatnost uvedená v odstavci 1. V takových případech se splatnost dalších tranší stanoví tak, aby byla po vyplacení všech splátek dodržena maximální průměrná splatnost uvedená v odstavci 1.

4. První splátka bude uvolněna v závislosti na vstupu dohody o půjčce podle čl. 8 odst. 2 nařízení (EU) 2020/672 v platnost.

5. Lotyšsko uhradí náklady financování Unie podle článku 4 nařízení (EU) 2020/672 za každou splátku plus veškeré poplatky, náklady a výdaje Unie vyplývající z jakéhokoli financování.

6. Komise rozhodne o výši a vyplacení splátek, jakož i o výši tranší.

Článek 3

Lotyšsko může financovat tato opatření:

a) program náhrad pro pracovníky s překážkami v práci podle nařízení č. 179 (přijato dne 31. března 2020), předpisy k příspěvku za dobu trvání překážek v práci pro osoby samostatně výdělečně činné, které jsou postiženy šířením onemocnění COVID-19, a nařízení č. 165 (přijato dne 26. března 2020), předpisy týkající se zaměstnavatelů postižených krizí vyvolanou onemocněním COVID-19, kteří mají nárok na příspěvek za dobu trvání překážek v práci a na rozdělení platby za pozdní úhradu daně do splátek nebo na odklad platby až na dobu tří let;

b) příspěvek za dobu přerušení činnosti podle nařízení vlády č. 236 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro vnitrostátní mimořádné situace'";

c) přídavek na děti pro pracovníky podle nařízení vlády č. 178 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro vnitrostátní mimořádné situace'";

d) program mzdových dotací pro odvětví cestovního ruchu a vývozu podle Informační zprávy o opatřeních k překonání krize COVID-19 a k hospodářskému oživení;

e) platby mzdové podpory pro zdravotníky a odvětví kultury podle zákona o opatřeních k předcházení a zamezení hrozbě pro stát a jejím dopadům v důsledku šíření onemocnění COVID-19, resp. zákona o zamezení důsledkům šíření nákazy COVID-19 a nařízení vlády č. 303 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro nepředvídané události'";

f) se zdravím související výdaje na osobní ochranné prostředky podle nařízení vlády č. 79, 118 a 220 „o přidělení finančních prostředků z programu státního rozpočtu ‚Fondy pro mimořádné situace'";

g) dávky nemocenského pojištění související s onemocněním COVID-19 podle nařízení vlády č. 380 ze dne 9. 6. 2020, „předpisy ke zdrojům pro zajištění epidemiologické bezpečnosti nezbytné pro instituce zapsané v seznamu prioritních institucí a potřeb".

Článek 4

Lotyšsko informuje Komisi do [*DATUM: šest měsíců po datu zveřejnění tohoto rozhodnutí*] a následně každých šest měsíců o provádění plánovaných veřejných výdajů, a to až do doby, kdy budou tyto plánované veřejné výdaje v plné výši provedeny.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno Lotyšské republice.

Článek 6

Toto rozhodnutí se vyhlašuje v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně